

Pri. 02. num. 14.

11
QVOD DEUS T. O. M. BENE VERTAT.

De

QUERELA IN- OFFICIOSI TE-

25

1657, 23^a

P. 303

STAMENTI,

DISSERTATIO JURIDICA
DIVINA ANNUENTE CLEMENTIA,
SENSU ATQUE AUCTORITATE

MAGNIFICI NOBILISSIMI CONSULTISSIMI
FCIORUM ORDINIS IN ILLUSTRIS ACADE-
MIA SALANA,

PRÆSIDE

DN. JOHANNES CHRISTO-
PHORO WEXIO, J. U. D. AC PRO-

FESS. PUBL. EXTRAORDINARIO,
DOMINO PRÆCEPTORE AC PATRONO SUO SEMPER
EA, QUÆ PAR EST, REVERENTIA DEVENE-

RANDO
PUBLICÆ VENTILATIONI EXHIBITA

JOHANNES Becker / BILFELDIA-GUESTPHALO,

AUTORE & RESP.

In Aroaterio FCiorum

die Martii

Horis locoque consuetis.

reluaser

J E N Æ

Excudebat JOHANNES NISIUS.

ANNO M. DC. LVII.

VIRIS

*Prudenti, Spectatissimis, atque Integer-
rimis,*

DN. IOHANNI Beckern/ Reipubl. Pa-
trix Senatori ac Aedili, Parenti suo filia-
li observantia atatem veneran-
do,

DN. NICOLAO Beckern/ ibidem Duo-
decim-Viro dignissimo, Patruo officiosè
colendo,

DN. PETRO Hoffbauer/ Affinibus dilectissimis
DN. FRANCISCO Nahtorff/ juxtaque colendis.

Primitias hasce Academicas in filialis
observantia, studii que debiti Symbolum re-
verentèr & officiosè offert & inscribit.

A U T O R.

DISSERTATIONIS JURIDICÆ
De
 QUERELA INOFFICIOSI TE-
 STAMENTI.

PROOEMIUM.

Imperator noster, dum in *pr. Inst. de de J. Naturali Gent. & Civ.* docet, quænam sint juris Naturæ, inter alia adducit Liberos procreationem & educationem, & omnino rectè. Nam in humanum esset, si procreari quidem Natura vellet, diligi autem procreata non curaret, & *Justin. in l. unic. §. 5. C. de rei uxor. act.* Ipse (*inquit*) naturalis stimulus Parentes ad liberorum educationem hortatur, & hoc in propatulo est. Nam Parentes quicquid acquirunt, liberorum gratia acquirunt: Hinc egregiè *Justinus Paulus in l. 11. ff. de Liber. & posth.* Liberi quodammodo Domini sunt rerum paternarum viventibus adhuc Patribus. Jam quorumcunq; liberi naturaliter sunt Domini, illis sine summa injusti-

tia privari nõ possunt. Ergo Parentes illos aut futuros successores declarare, aut propter gravem demũ causam exheredare tenentur. Quoniã verò Patres aliquando deposito Pietatis officio sine causa liberos exheredant *pr. Inst. de inoff. Testam.*, novercalibus delinimentis instigationibusq; corrupti *l. 4. ff. cod.* & leges nostrã iniquitatem non fovent, ut ex juris præceptis patet. Hinc introductum est, ut liberi Patrem quasi insanix accusare, inofficiosi agere bonaq; hereditaria petere possint *t. t. Inst. ff. & C. de Inoff. Testam.* De hac Materia jam pro ingenii mei modulo discursum formare animus mihi est, & cum hac, ut & tota Testamentaria doctrina, sese satis cõmendet, ut cuivis, qui eam tantum à limine salutarit, obvium est, idcirco eam multis evehere encomiis supersedeo. Ne verò planè hinc & inde laxato quasi freno vagemur, placet illam consueta methodo tradere, & examinare secundum seriem *Causarum, Effectuum, & Contrariorum.* Tu omnium rerum Conditor annue cœptis nostris.

Nam sine tuo Numine
Nihil est in Homine.

.i. N.

I. N. D. N. 7. C

THESIS I.

Testamenta ab initio ritè facta destruuntur & vitantur ex post facto dupliciter. 1. Ipso jure, si vel rumpantur vel irrita fiunt *t. t. quibus mod. Testam. infirm.* 2. Interveniènte hominis facto nimirum per Querelam inofficiosi. *t. t. f. ff. & C. h.* Atquè hæc est, quam aliquantò plenius pro ratione temporis & pagellarum harum angustius DEO Favente sumus deducturi. Ut autem illa cò melius innotescat, videbimus nunc in limine Definitionem tum Nominalem tum Realem.

II. Nominalem melioris declarationis ergò absolvemus Etymologià, Homonymià & Synonymià, quibus cognitio & ejus natura nullo labore cognosci poterit.

III. Etymologiam, cum facilis sit, nihil hic morabimur. Testamentum enim appellatur ab eo quod testatio mentis sit. *pr. Inst. de Testam.* Inofficiosum verò compositum est à præpositione In, & officiosus, quod est à vocab. Officium, hoc verò dicitur ab efficiendo vel officiendo sc. efficiendo, id, quod unusquisque efficere debet, ut nulli officiat *Cato. in Lex. Jurid.*

IV. Cum verò Officium apud Latinos varias habeat significationes, ambiguitatem ejus excutiemus 1. significat functionem aliquam, seu publicum munus. 2. Idem quòd virtus, ut *pater ex Inscript. Ciceron. in suis officiis*, 3. Relationem personæ ad certum operis necessariam effectioem. 4. Aliquando id, quod quis facit non ex debito, sed ex libero studio gratificandi & benè merendi. 5. Denique debitum, quod naturaliter cuilibet

incumbit, adeo, ut si contra illud agat, graviter peccet, quæ significatio est hujus loci. Plures & alias, rariores tamen, invenire licet apud Lexicographos. Sic & Inofficiosum Testamentum dicitur vel Generaliter vel Specialiter. Illud, quod contra officium gratitudinis & honestatis factum est v. g. Si testator cognatis vel benè meritis, quibus remunerationem debet, nihil in Testamento reliquerit. Hoc, quod contra officium pietatis factum est, l. 3. ff. h. t. ac inde per excellentiam ad solos liberos & parentes, & certis casibus demum ad fratres pertinet §. 1. Inst. h. Bach. h. n. 20. & Vinn. in pr.

V. Synonymia esse potest, quod Testamentum hoc etiam appelletur improbum, inhumanum, ingratum, licet sint, qui hæc distinguant *Suth. diff. 9. th. 19.* Eodem modo promiscuè dicuntur, agere, queri de inofficioso, arguere, accusare, dicere inofficiosum. Qui termini hinc inde in hoc articulo confunduntur, ut & nomina querela, actio, accusatio, frequentius tamen est vocabulum Querela. *Vinnius h.*

VI. Quantum ad realem definitionem, quanquam illa formaliter à Justin. non sit tradita: Virtualiter tamen passim habetur, & cum *Peretz ad C. h. t. num. 2.* ita formari potest: Quod querela hæc sit actio, qua, qui indignè exheredati aut præteriti sunt, Testamentum rescindi postulant, tanquam factum contra officium pietatis, & simul hereditatem sibi tanquam ab intestato debitam vindicant. *Actio* disertè vocatur in l. 12. §. final. & l. 15. §. 2. ff. h. t. addatur infra *th. nostra 23.* Exheredati autem & præteriti *pr. Inst. h.* conjunguntur, quia non tantum exheredatis sed & præteritis de inofficioso agere licet, Illud enim ad Parentes omnes & propriè ad Patrem a-

vum-

vumque paternum; Hoc verò ad matrem, avumq; in a-
ternum pertinet, scilicet quorum præteritio vim exhe-
redationis habet, licet non sit ipsa exhereditatio §. *ult. J.
de exhered. lib.* Querelæ hujus ratio est, quod parentes
plerumque indignè liberos exheredare solerent *pr. Inst.
h. r.* Forma est in eo, quod dirigitur contra Testamen-
tum, tanquã malè factum, nec tamè directò sed obliquè
scilicet sub colore furoris. Dico sub colore. Nam si reve-
ra furiosus fuisset testator, tum planè nullum ejus Testa-
mentum esset *eod. pr. l. 2. ff. b.* propter defectum judicii
& mentis §. *1. J. quib. non est perm. fac. Testam.*

VII. Causa efficiens dictæ Querelæ alia est ejus in
thesi consideratæ, alia in hypothesi. Hæc etiam alio re-
spectu subjectum constituit, itaque explicabitur, ubi ista
tractatio subjicietur: Illa est jus, ex quo descēdit, seu quo
proditū est hoc remediū. Sunt autem hac in parte variæ
Doctorū opiniones, & usq; adeo id expeditum non est.
Certè semper non obtinuit sed LL. XII. Tabb; liberrima
erat testandi facultas; nam sic erant verba legis, Uti quis-
què legasset rei suæ ita jus esto. *l. 120. ff. de verb. signif. pr.
Inst. de L. Falcidia* poteratque pater filium impunè ex-
heredare; quia verò hoc iniquum visum, postea hæc
querela recepta est.

VIII. Non a, subscribimus (I.) hic Cujacio, qui au-
guratur ex inscriptione *l. 4. ff. b.* eam cœpisse ex Lege
Glicia 1: Quia hæc argumentationes ab inscriptionibus
ductæ sunt admodum fallaces. 2. quia hæc inscriptio
variatur, imo planè in Pandectis Florentinis omissa est.

IX. (II.) Neque Vultejo, qui mixto juri, imo neque
Bachovio, qui juri Prætorio hanc querelam acceptam
referunt, quia Prætor hereditatem nec dare nec adime-
re potest *pr. Inst. de bon. possess. vers. quos autem.*

X. Re.

X. Restat ergò secundùm communem Docto-
rum opinionem, moribus eam introductam esse, idque
patet ex *pr. Inst. b. verbo* inductum est, *l. 29. pr. ff. de lib.
& posth. l. 2. pr. de vulg. & pup. subst.* idque pluribus per-
sequuntur. *Magnif. Nobilif. & Amplif. Dn. D. Erasmus
Ungepaar, f. Citus ac P. P. celeberrimus, Facultatis Jurid. Or-
dinarius venerandus &c. Promotor ac Hospes meus devotè
colendus, Exercit. 8. quest. 11. Nobilif. Hahn. ad Wesemb.
b. n. 2. D. Arumaus Exercit. 10. quest. 11. Vinn. & commu-
niter hic.*

XI. Subiectum potest considerari dupliciter: Re-
spectu vel agentis, seu illorū, quib9 competat hæc que-
rela, vel patiētis seu contra quos detur. Primò de agente.
Et in genere competit hæc querela iis, quibus iniuria,
non tamen qualibet, sed gravior, Testamento facta vi-
deri possit: Ut sunt 1. Liberi respectu Testamenti pater-
ni maternivè §. 1. b. Ratio peti potest ex *Proæmio nostro*:
Ampliat 1. id accipiendum sine distinctione sexus,
Nec enim hæc jura distinguunt. 2. Gradus, quando
nempe gradus superiores, sublatis præcedentibus, pri-
mum gradum subintrant. 3. Potestatis, sive sint eman-
cipati, cum hæc non faciat naturalem filium inter libe-
ros non esse *l. 7. C. h. 2.* sive Exheredati, quoniam nec
Exhereditatio extinguit jus sui heredis, tantum abest, ut
pietatis tollat officium §. 4. *Inst. de pupill. substit. l. 4. ff.
de Testam. tut.* 4. Nascentium seriei. Et quæri hic potest,
an & Posthumi de jure Novo includantur? De jure Ve-
teri salva res est, & nullum dubium. Dabatur enim
tam suis, quam alienis, si in utero fuissent mortis tempo-
re *l. 6. in pr. ff. h. t. & §. 2. Inst. b.* Videretur autem id affir-
mandum esse, quia eorum exhereditatio facit subsistere
Testa-

Testamentum, & quicquid jure Novo expressè corre-
ctum non est, quare id stare prohibeatur *l. 27. C. de Test.*
& *arg. l. 32. §. 6. C. de appellat. Perez. ad C. n. s. h. r.*

XII. 5. Datur etiam arrogatis, quia transeunt in
potestatem arrogantis §. 1. *Inst. de adopt.* & sic jura na-
turalium liberorum consequuntur §. 2. *Inst. de acquis. per*
arrog. §. 2. de hered. qua ab intest. defer. t. r. præcipuè l. penult.
§. ult. C. de adopt. In impuberibus vero speciale est, quod
queri non possunt, quia ex Constitutione Divi Pii quar-
tam capere possunt *l. 8. §. 15. ff. h. r.* 6. Ab adscenden-
tium aliquo adoptatis §. 2. *Inst. h. l. pen. C. de adopt.* se-
cus est in adoptatis ab Extraneo. 7. Legitimitatis §. 2. *In-*
stit. de hered. qua ab intest. defer. Novell. 89. c. 2. Zaf. ad
ff. n. 11. & seqq. h. r.

XIII. His præmissis, facile patet quibus non com-
petat. Nam quibus nulla contra naturalem pietatem
injuria hoc Testamento illata est, & spes succedendi ju-
re jam adempta, illi neque hac actione quid consequi
possunt, ut sunt Naturales, aliique Illegitimi omnes,
quantū ad naturales & vulgò quæsitos, limitatio adden-
da, procedit hoc quo ad Testamētū patris, ratio ponitur
in Patrum incertitudine §. 12. *Inst. de Nupt.* partim in
conjunctionis, ex qua oriundi sunt, turpitudine, unde
nec ab intestato, nec Testamēto, Patribus pleno jure suc-
cedunt. Matris tamen Testamentum, quoniam ea sem-
per certa, nec jura talem ejus rationem habent, querela
evertere possunt *l. 29. §. 1. ff. h.* Sublimitandum hoc,
nisi mater sit illustris & alios liberos habeat *l. 5. C. ad*
Scutum Orphis. ratio adjecta. Sunt tamen: Qui Naturali-
bus liberis aliquo casu concedunt, quod etiam Patris
Testamentum accusare possunt, nimirum liberis legiti-

B

mis

mis deficientibus *Zæf. ad ff. h. num. 10. Item Cujac. Sed nec hoc, concedendum arg. Novell. 18. c. 1. in fine add. Nobiliss. Dn. D. Struve, 3 Ctus ac P. P. excellentissimus & c. Patronus ac Promotor meus summè colendus. Exercit. ad ff. h. num. 16. Bachov. ad Treutl. part. 1. disput. 13. th. 2. lit. C. Dn. Arumæus Exercit. 10. quest. 15. Non obstat Novell. 18. c. 5. Novell. 89. c. 12. Quia argumentatio à successione ad querelam negativè non etiam affirmativè procedit.*

XIV. II. Parentes, respectu liberorum Testamenti §. 1. *Inst. h.* Ratio 1. ponitur in *l. 15. pr. ff. h.* Nam (*sunt verba legis*) & si Parentibus non deberet filiorum hereditas propter votum Parentum, & naturalem erga filios charitatem, turbato tamen ordine mortalitatis, non minus Parentibus, quam liberis piè relinquitur. 2. *in l. 7. inf. ff. unde liberi* insolatio luctus. Ampliatur; Videtur hoc pertinere ad omnes Parentes, tam ad masculos quàm ad scæminas, tam Exhæredatos quam præteritos, si tantum quocunq; modo ad successione liberorum venire possunt, ut antea de liberis traditum fuit. 1. Propter reciprocam pietatem, quam liberi debent parentibus. 2. Ob rationis Generalitatem. 3. Ob *Novell. 115. c. 4.* Ubi de adoptivis id planè asseritur.

XV. III. Fratres & Sorores: hi vero sunt vel soli, vel cum ascendentibus concurunt. Priori casu notandum est eorum discrimen, eo que res expedienda. Sunt verò triplices 1. Germani, qui ex utroq; Parente eodem orti sunt. 2. Consanguinei, qui ex eodem Patre diversis verò matribus. 3. Uterini, qui ex eadem matre diversis Patribus. Jam Germanis & Consanguineis hæc Querela datur: Uterini, verò excluduntur. 1. propter

l. 27.

l. 27. C. h. t. 2. Quia cum iis nominis & familiae iura non sunt communia *add. Nobil. D. Hahn. ad ff. h. t. n. 16. propè fin. Bach. ad Treutl. h. n. 6.*

XVI. Limitatur 1. hoc non semper & simpliciter procedere, sed tantum in eo casu, quando turpi personae postpositi sunt. §. 1. *Inst. h.* Turpis vel ò Persona describitur: in d. l. 27. C. h. t. Quae vel turpitudinis vel infamiae vel levis notae macula atpersa est. v. g. Mimus, Histrio, Meretrix, Leno, & alii ejusdem generis homines. Sed disputat Doctores hic: Num & Spurii in alium personarum numero habendi? Nos in hac Quaestione, cum *Sup. Laud. Magnif. Dn. D. Ungepaur Exercit. 8. quest. 12.* distinguimus: Inter Infamiam juris, & facti. Illam dicimus, in quam quis proprio facto incidit *l. 5. §. 1. ff. de Extraord. cognit.* Hanc, quae opinionem alicujus apud bonos honestos & cordatos viros gravat *l. 2. ff. de Obseq. par. prestand. l. 13. C. ex quibus caus. infam.* Etsi jam infamia juris illis attribui nequit, ab infamia tamen facti non sunt immunes, quia ex Vulgiva gâ Venere, & Gentibus omnibus improbara conjunctione nati sunt. *Vinn. & Bach. in Com. ad Inst. h. §. 1. Suth. dissert. 9. th. 82. Zw. h. n. 21. & 22.*

XVII. Limitatur 2. modo nec Fratres simili turpitudine laborent. *arg. l. 47. ff. sol. matrim. l. 3. l. 8. de conduct. ob turp. caus.* Quoniam enim hic utriusq; turpitudine versatur, nihilque habet, quod frater vel soror objiciat heredi scripto, meliorem esse causam possidentis constat. Limitatur 3. Modo nec ingratitude, ex tribus causis expressis *Novell. 22. c. 47.* fratri ab herede opponi probarique possit. Ita res sese habet si fratres & sorores soli sint: Jam porro, si contingat eos concurre-

secum Parentibus, ipsi tanquam ordine posteriores una cum Parentibus ad Querelam non admittuntur, sed ab illis Testamentum rescinditur, & ad casum intestati res redigitur, tum verò una fratres, juxta *Novell. 118. c. 3.* ad successionem ab intestato admittuntur. Præter has jam enarratas personas, nemo ad querelam admittitur *d. l. 21. C. h. t.* Et Ulpianus in *l. 1. ff. h. t.* Cognati (*inquit*) qui sunt ultra fratrem, melius facerent, si se sumptibus inanibus non vexarent, cum obtinere spem non haberent.

XVIII. Hactenus dicta sunt accipienda, de Testamento paganico, non verò de Militari: *l. 9. l. 1. 24. C. h. t. l. 8. §. 3. 4. cod.* Imò hoc nec jure Novissimo subjacet querelæ inofficiosi. Non obstat hic Generalitas *Novell. 115. c. 3.* Quia hæc de Militibus non loquitur, quorum singulare jus est, quod Generali correctionis dispositioni, de aliis parenti non subjacet. Et si de militum Testamentis, *Novell.* intelligi voluisset Imperator, haud dubiè, id expresisset. *Fachin. 6. Controv. 74. Excellent. Du. Struve h. th. 39. Zæf. v. 29. 30. Arum. disp. 10. quest. 13.*

XIX. Vidimus jam hactenus quibus detur hæc querela. Quoniam verò sæpè contingit, ut prædictam querelam quidem intentemus, intentatam verò propter mortem persequi non possumus, paucis etiam attingendum: An ad Successores transmitti possit? Ubi jura accuratè discernenda: Jure Veteri indistinctè id fiebat, modo à defuncto præparata & cœpta esset lis, ab illaque non destitisset actor. *l. 5. C. h. h. 6. §. 7. ff. h. t.* Jure Novo verò subdistinguitur, inter heredem suum & extraneum; Quo ad Extraneum id hodieque obrinet. Quo
ad

ad suum verò non tantum præparata transmittitur, sed uno aliquo casu, etiam non præparata. *l. 34. C. h. t.* nimirum, si herede scripto deliberante de adeunda hereditate, decesserit filius exheredatus, relicto nepote, traditum, est posse & eum agere, & in hoc casu, solum recessum à jure veteri, ut videre est ex *l. penult. C. h. t.* ratio specialitatis est, quod filio exheredato, nihil possit imputari, quod non præparaverit hanc querelam, quia contra quæ intentaret, nondum adita hereditate non haberet: si verò post aditam hereditatem decesserit exheredatus, non intentata querela, cessat & ratio illa, & legis dispositio.

XX. Diximus jam, quod Querela possit transmitti ad heredes: Alia Quæstio huc venit tractanda. An Edictum successorium locum habeat in querela? Et cùm hæc controversia, teste *Gomez. variar. resol. 11. num. 21.* alta & subtilis sit, propter utriusque partis acerrimos defensores, ut status controversiæ eo melius pateat, placeat hæc præmittere: Edictum successorium locum habet in bonorum possessione transferenda, si nullum extat testamentum, & primo loco defert hereditatem liberis, postea legitimis, & his deficientibus cognatis, denique & aliis *l. 1. §. 10. 11. & 12. ff. de success. Edicto §. 7. Inst. de legit. agnat. success.* Hinc & in causa querelæ inofficiosi an locum habeat quæritur? v. gr. si filius iustus sit exheredatus, & post testatorem decesserit, an Nepos ex propria persona Testamentum accusare possit? Nos affirmativam exercitii gratia nunc sustineamus, propter *l. penult. pr. ff. de Inoff. Test. l. 3. §. 5. inf. de bon. poss. contra Tab. fac. & l. 7. ff. de his qui sui vel. alien. sunt jur. & ratione hujus remedii, quæ est pietas, quæ inter parentes & liberos intercedit *supr. Proam. Quæ sane etiam nepoti**

eo casu debetur. Quoniam verò nimis prolixum, & à nostro scopo alienum foret, rationes in contrarium examinare, discursui publico hæc reservabimus. Videatur *Vinnius i. select. quest. 20.*

XXI. Hactenus de Subjecto Agente: Sequitur Partiens seu contra quos datur; Et est Regula: Querelam hanc intentari posse contra quemlibet heredem institutum in testamento, sive scripto, sive nuncupativo. *l. 31. in f. C. h. ampliatur (1.)* nec refert, quis sit heres scriptus, ex liberis, vel extraneis, vel municipibus, modo tantum necessario instituendis injuria illata sit *l. 31. §. 1. ff. h. t. ampliatur (2.)* Locum habet Querela, nulla habita ratione dignitatis, aut conditionis, hinc Ulpianus *in l. 8. §. 2. ff. h. si Imperator sit heres institutus, posse in officiosum dici Testamentum, sæpissimè resciptum est: Rationem addit Gothofr. in Not. ex Paulo 4. Sentent. 5. §. 3.* Eum enim qui leges facit, pari Majestate legibus obtemperare convenit: *add. §. ult. inf. Inst. quib. mod. Testam. infirm. (3.)* Sic & adversus eos, qui heredi succedunt: Uti adversus heredem heredis, quia hic testatoris heres est *l. 14. C. de hered. infir.* aut qui loco heredis sunt, ut est Fiscus, qui bona defuncti quasi vacantia occupat *l. 10. C. h. t.* Et Fideicommissarius universalis, *l. 1. C. h. t.* quia activè & passivè actiones hereditariæ in eum transeunt. *§. 3. Inst. de Fideicom. heredit. C. f. h. num. 27. usq. ad 34. Amplissimus D. Struve h. Th. 20. Perez. ad C. n. 16. & 17.*

XXII. Effectus est; Ut rescindatur Testamentum, & ab initio subsistens, ex post facto infirmetur resque ad causam intestati redigatur *l. 6. §. 1. ff. h. t.* Et jure veteri quidem, totum Testamentum subvertebatur, ut plane nihil ex eo deberetur. *l. 28. ff. h. t.* Imò legata et si soluta

luta erant, poterant repeti. *l. 8. §. penult. l. 21. §. 1. ff. eod.*
Jure Novissimo verò, sola heredis institutio evertitur,
caetera, legata, libertates, Fideicommissa, &c. salva ma-
nent. *Novell. 115. c. 3. inf. & c. 4. inf.*

XXIII. Non solum autem per hanc inofficiosa que-
relam rescinditur Testamentum, sed simul & petitur he-
reditas. Hinc eam supra *in thesi 6.* definivimus, per *acti-*
onem. Licet v. pleriq; Interpretum id negent, existiman-
tes, querelam remedium aliquod esse ab actione separa-
tum, & implorationem officii judicis, ut Testamen-
tum rescindatur, & ita demum hereditas vindicari pos-
sit: Unde duo faciunt judicia, & ajunt, querelam præpa-
rare viam petitioni hereditatis, ipsam verò petitionem,
deinde sequi. His tamen non assentiendum, imò poti-
ùs tenendum, querelam ipsam actionem, seu petitionem
esse, perque eam, sic impugnari Testamentum, ut simul
vindictur hereditas, per leges multas. *l. 8. §. 8. ff. h. t. l.*
21. §. 2. l. 27. §. 3. eod. l. 3. C. de petit. heredit. &c. Vi-
deatur *Magnificus Dn. Frantzkius in Aula Gothana*
Cancellarius Eminentissimus Comm. ad ff. h. num. 4. Ma-
gnif. D. Ungepaur Exercit. 9. th. 1. Excellentiss. Dn. Struve,
h. th. 4. Bachov. ad Inst. num. 1. Suth. dis. 9. th. 88. 89 &
90. Vinn. in Comm. ad J. h. n. 6. Idem Select. quæst. 1. c.
19. qui ad contraria responder. Aliquando & in modum
Exceptionis opponi potest, si filius exheredatus est in
possessione, & scriptus heres petit hereditatem l. 8. §. 17.
ff. h. t.

XXIV. Ad præparationem querelæ spectat peti-
tio bonorum possessionis, litis ordinandæ gratia. *l. 8. in*
pr. ff. h. t. quæ necessaria est filio exheredato, si est emâ-
cipatus, quia cum jure civili heres non est, ad hanc bo-
norum

norum possessionem, tanquam remedium extraordinarium debet confugere. In suis verò agnitio hæc necessaria non est, quia ipsi heredes sunt, nec adit one indigent, *l. 7. l. 4. ff. h. Magnif. Du. Frantz. k. h. nu. 18. Suth. h. n. 19. Peretz, ad C. n. 14.*

XXV. Proponebatur olim hæc Querela in iudicio Centumvirali, quod quadruplex iudicium aliàs vocatur *Zas. h. n. 2. Suth. diff. 9. th. 88.* Postea verò Rectores Provinciarum, de his cognoverunt, quisque ea in qua heres scriptus domicilium habebat *l. 29. §. ult. ff. h. add. Peretz. ad. C. h. n. 19.*

XXVI. Contraria, seu in quibus casibus cesset hæc querela, sunt: I. Si quis alio remedio, ad successionem pervenire possit, *§. 2. Inst. h.* ratio est, quia querela hæc est odiosa, lædit enim reverentiam, cum Patrem furoris accusat quodam modo, saltem in speciem. Ergo restringenda *§. 3. cod.* Obstat verò, hic videtur. *Thesis nostra 24.* Ubi dicitur bonorum possessio agnosci ad hoc, ut possit inofficiosi agi: Sed Resp. *ex ead. Th. si.* Effectus immediatus illius Bonorum possessionis non est acquisitio hereditatis, sed ut in officiosi agi possit. Ergo non sese habet ut distinctum remedium. 2. *Obstat l. 2. §. fin. ff. si à Parent. quis sit manum. l. 16. §. 1. ff. h. t.* Ubi Patri datur bonorum possessio contra Tabulas, & tamè querela inofficiosi eidem competit. Sed Resp. Bonorum possessionem contra Tabulas Parentibus dari ut Emācipatoribus, Querelam verò ut Patribus, cum vero querela pinguior sit, quia facit rescindi Testamentum, non debet Patri denegari, cum per Bonorum possessionem tantum consequatur partem. Add. *Bacchov. ad Instis. §. 3. h.*

XXVII.

XXVII. II. Cessat, si Filius ex justa causa sit exheredatus, quia tum cessat introducta hujus querelæ ratio, quæ militat pro injustè exheredatis. Notandum hîc (1.) jure Veteri justæ Exheredationis causæ certis legum limitibus inclusæ non erant, sed pendeabant ab arbitrio centumvirorum, merita filii expendentium, *arg. l. 7. ff. de bon. damnat. verb. meritis de causis.* (2.) Nec opus habebat Pater, certam causam exprimere suæ exheredationis, sed instituto heredi licebat causam allegare. (3.) Imò; & ipse filius cogebatur probare, se obsequium debitum (prout ipsius naturæ religio flagitabat) parentibus præstitisse, si inofficiosi querelam contra Testamentum Parentum movere vellent, Nisi heredes scripti contrarium ostendere mallent *l. 28. C. h. t.* (4.) Querelam, non eo nomine exheredatus instituebat, quod hereditate, sed quod potius quarta seu portione legitima privatus esset, adeoque Pater pro lubitu illum, licet morigerum exheredare poterat, si saltem quartam quocunque titulo ei reliquisset. *Nov. 18. c. 1. arg. l. 8. §. 10. ff. h. t. & Dd. communiter ad S. ult. Inst. h.*

XXVIII. Jure Novissimo verò hæc omnia sunt murata, Et quoad (1.) certæ à Justiniano definitæ sunt causæ, ob quas exhereditatio, aut privatio legitimæ fieri potest. *Novell. 115. c. 3. & seqq.* Et in liberis admisit Imperator quatuordecim causas. *d. Novel.* In Parentibus septem, *d. Novel. c. 4.* In Fratribus verò tres. *Novel. 22. c. 47.* Sigillatim verò illas recensere brevitas ergò non licet. *add. Magnif. Dn. Frantzke ad ff. num. 76. & Suth. c. h. th. 54. & 57.* Ubi inclusis versiculis recensentur. Rationes verò, cur pauciores causæ in parentibus quam liberis; paucissimæ verò in fratribus statutæ, hæc sunt:

G

Quia

Quia liberi majorem debent reverentiam parentibus, quam hi illis, Erubescit enim lex, Castigatores filios parentibus statuere. *Novel. 22. c. 27. (2.)* Quia leviora videntur, quæ à fratre, quam quæ à filio, vel à parente proveniunt delicta.

XXIX. Diximus in præcedenti Thesi, quod Justin. Exheredationum causas certo numero definiiverit; Quæritur ergò, an ob nullas alias causas, quantum vis patres aut majores exheredatio permittenda? Communis Doctorum schola illas admitti docet, inter alia, *Magnif. D. Ungepaar Exercit. 8. quæst. 9. Suth. h. num. 60. Nobilissimus & Amplissimus D. Schröter J. U. D. ac P. P. Famigeratiss. &c. Patronus meus colendis in Notis ad eundem. Vinnius ad Inst. h. in pr. num. 2. Fachin. lib. 6. contrav. c. 78.* Quod videtur jure benigno seu ex æquitate admittendum, uti in revocatione donationis, §. 2. *Inst. inf. de donat. l. ult. C. de revoc. donation. ademptionis feudi. c. 1. §. 2. vers. Sed quia natura 2. Feud. 24.* Hæc de primo Membro.

XXX. Quoad (2.) & (3.) constituit Imperator, quod Testator debeat causam exheredationis exprimere, & nominatim Testamento inferere *d. Nov. 115. c. 3. Authentica non licet C. de liber. prat. & hoc est exheredare cum elogio, seu nominatione causæ.* Præterea scripto heredi hoc elogium probare, verumque esse demonstrare incumbit, *d. Nov. & cap. vers. sive igitur omnes.* qui si in probatione succumbat, exheredatus vincit. Quaatum vero ad (4.) jure Novo non amplius ut olim, sed solo institutionis titulo legitima relinquenda est *d. Novell. 115. c. 5.* qua de re verò plenius infra *in. th. 38.*

XXXI.

XXXI. His jam omnibus observatis, Testamen-
tum manet firmum, & justè exheredatus nihil obtinet.
Jam è contrariò, si neque causa aliqua ex illis quatuor-
decim adjecta, vel si adjecta, ab herede probari non pos-
sit, tum cum effectu liberi non exheredantur, sed
Testamentum per querelam rescindi posse, patet. Quod
tamen acerrimè inter Doctores agitur, & quidam pu-
tant, hoc Testamentum ipso jure nullum esse, & novis-
simè Bachov. ad Treutl. disput. 13. thes. 1. lit. F. volum. 1.
Quoniam verò in jure nostro quæstiones alicujus mo-
menti ita comparatæ sunt, ut in utramque partem de-
fendi possint, placet exercitii gratia contrarium defen-
dere cum Magnif. Dn. Frantzio in Comm. ad ff. h. n. 71.
& seqq. Idem in Exercit. 6. quest. 4. Suth. th. 64. & seqq.
Excellentiss. D. Schröter in Not. ad eundem Fachin. 4. con-
trav. c. 9. Zæf. ad ff. de Lib. & Posth. num. 10. & seqq. 1. per
Novell. 115. c. 3. vers. Si autem hæc observata. Unde sic ar-
gumentari quis potest. Quomodo se habet Testamentū
in eo casu, ubi heres in probatione deficit, ita etiam sese
habet in casu, ubi nulla causa est adscripta. Atqui priori
casu, Testamentum ab initio nullum non fuit. E. nec
posteriori. Consequent. Majoris probatur ex d. loco. U-
bi idem effectus. Minor patet, quia probatio demum fit
instituta querela, hæc verò contra heredem instituitur,
post aditam hereditatem l. 8. §. 10. ff. h. l. E. Testamen-
tum ab initio valuit. 2. Ex d. loco in verb. evacuato. Et
passim dicitur hujusmodi testamentum solvi, rescindi
quo ad institutionem, quæ verba notant privationem,
quæ verò præsupponit habitum, atque ita actum vali-
dum: Alias malè diceretur, cætera capitula sustineri,
cum ex nullo testamento, nihil debeatur. Verba etiam

C 2 hæc

hæc non improprie ut (quidam volunt) sed proprie sunt accipienda, quia hæc jura *Novell.* sunt correctoria, ideoque contra mentem Legislatoris non sunt improprianda. Non obstat quod Justinianus expressè jubet, causam ingratitudeis testamento inferi, Nam ipse, si inserta non sit, non vult testamentum ipso jure nullum esse, sed vult illud rescindi, & quidem non in totum, quo ad institutionem heredis, sed pro parte tantum. 2. Non obstat *l. 5. C. de legibus.* Quod contra legem fit, id ipso jure nullum est. Resp. Limit: hanc Regulam, quando Lex id quod fieri vetat, aliquo modo subsistere patitur, suppeditato remedio, ut hic factum, nimirum ut rescindatur. *Add. Vinn. in Comm. ad Instit. in pr. h. t. n. 3. Idem in select. quest. 2. cap. 21. Ubi plura.*

XXXII. III. Cessat querela, si exheredatus vel præteritus agnoverit voluntatē defuncti, vel expressè scilicet, si repudiaverit hereditatem, vel querelam. *l. 15. ff. 11. ff. h. t. l. 34. C. eod.* Vel tacitè, si quis Procuratorem sese præbeat, ut in petendo legato, vel simile quid fecerit, continens in se judicii approbationem. *l. ult. pr. ff. h. t.* Limitatur 1. Nisi tutor nomine pupilli id petat, §. 4. *ff. h. t.* Ratio est, quia id non facit sua sponte, sed necessitate officii, quæ excusata esse debet, ac proinde non prohibetur suo nomine, de inofficioso agere *l. 30. §. 1. ff. h. t.* Et è contrariò, si pupilli nomine de inofficioso agit, & succumbit, nec eo Legatum in illo testamento sibi relictum, perdit §. 5. *ff. h. t.* Cum regulariter aliàs, qui causa cadit in querela, hoc Legatum quoque amittat *l. 8. §. 14. ff. h. t.* Limitatur 2. Si quis non sibi acceperit Legatum, sed id totum alii administraverit. *l. 10. §. 1. ff. h. t.* Ratio est, quia Legatum accepisse videri non potest. *Add. Vinn. h. ad §. 3.*

XXXIII.

XXXIII. IV. Si elabi sinat quinquennium ab adita hereditate. *l. 34. in fine, & l. 36. §. 2. C. eod.* Ratio est, quia tacita dissimulatione videtur renuntiasse, & hæc est species quædam condonationis & remissionis, iniquum autem est revocari, quod semel remissum est: Item, si mortuus sit is, cui querela competebat, Ratio est in *th. nostra 26.* quia odiosa, quod tamen accipiendum cum distinctione, supra in *th. 19. tradita. Add. Nobiliss. D. Struve h. th. 29.*

XXXIV. V. Si Legitimam quis habeat. Cognitio verò hujus Legitimæ, cum summè necessaria sit, illam paulò uberius deducemus. Est verò illa in Genere considerata nihil aliud, quam portio quædam, quæ testamento certis personis necessario relinquenda est, ut testamentum firmum subsistat. *Magnif. Dn. Frantzke. h. num. 20.* Portio verò illa, jure Veteri est quarta pars hereditatis, seu quadrans bonorum, *§. 3. Inst. h. t. l. 8. §. 8. & 15. ff. h. t.*

XXXV. Jure Novo verò, Justinianus quartam illam mutavit. *authent. Novissima C. h. t. Novell. 18. c. 1. &* constituit, ut si quatuor, aut pauciores sint liberi, habeant tertiam, sin autem plures, dimidiam; quod verò ita accipiendum, ut omnibus conjunctim demum competeat, quam deinde inter se pro raris, id est, pro virilibus portionibus distribuant, *§. ult. inf. Inst. h. t.* Ita ut, si qui suas partes non petant, illæ non accrescant cæteris coheredibus ab intestato venientibus, sed penes institutum remaneant. *l. 8. §. 8. ff. h. t. & §. ult. Inst. inf.*

XXXVI. An verò hoc Augmentum Legitimæ etiam sit extendendum ad parentes, & deinde ad fratres, controversum est. Nos communi Doctorum as-

firmantium opinioni calculum adjicimus. Et 1. quoad
parentes, (loquimur autem tantum de triente, nam
quoad semissem frustra esset, cum tot parentes quis ha-
bere non possit) propter *d. Nov. 28. c. 1. in f. Generalita-*
tem 2. facit & inducti augmenti ratio quæ fuit, nimis il-
la exigua quantitas, Nam non minus piè parentibus,
quam liberis relinqui debet l. 15. ff. h. l. 3. Quia correla-
tivorum eadem est ratio arg. l. 3. C. de Indict. viduit. toll.
Idem sentiendum videtur de Fratibus propter *d. Nov.*
Generalitatem 2. dicta ratio etiam obtinet inter fratres.
3. Insuper accedit odium turpis personæ institutæ. Non
obstat hujus Novellæ Inscriptio. Resp. Rubrum ex Ni-
gro explicandum. 2. Non obstat quod fratres, per acci-
dens tantum habeant querelam. Resp. Sufficit eum ca-
sum adesse, quo per juris dationem habeant. Magnif.
D. Frantzck. ad ff. h. num. 32. 33. Nobiliss. D. Struve h. th.
13. Excellentiss. D. Schröter ad Suth. dissert. 9. th. 23. Zæf.
h. num. 83. & 84. Fachin. 4. Contrav. 28. Peretz in C. h.
num. 33. Bachov. ad Inst. §. 4. in f. qui tamen quo ad pa-
rentes tantum consentit.

XXXVII. Diximus jam, quod Legitima aucta sit
à Justiniano: Illa verò, quæ sunt juris Naturæ, ut & Legi-
tima esse fertur passim, neque augeri neque minui pos-
se constat. §. 11. *Inst. de i. Nat. Gent. & Civ.* cum eodem
modo semper sese habeant. *Arist. 5. Eth. c. 10.* Quæritur
ergò, an juri Naturali sit ascribenda? Et omnino cum
Magnif. D. Frantzck. h. num. 22. 23. & Suth. h. th. 34. 35.
Distinguendum est: Inter Legitimam formaliter & ma-
terialiter consideratam. Priori casu quando propriè, &
in sua formalitate spectatur, nempe certa illa & definita
quantitas, quin eam jure Civili ascribamus, non est ut
am-

ambigam, ita scilicet, ut alia lege, seu consuetudine mi-
nui, vel planè tolli possit, ut non amplius in Legitima ta-
lis vel talis portio sit: Si verò posteriori casu intelligas
impropriè ipsum jus succedendi, quod liberis jure Na-
turae competit, negamus, & hic habet locum prædicta
Regula: Jura Naturalia tolli non posse à Jure Civili. add.
Vinn. Comm. ad J. §. 3. h. num. 3.

XXXVIII. Sed nunc porrò videamus. I. Quomo-
do relinquenda. II. quid in eam imputandum veniat.
III. Denique ex quo tempore spectanda? Quibus addi-
tis, colophonem negotio imponam. Quantum ad 1.
dixi jam supra in *th. 27. inf.* Quod olim liberis potuerit
relinqui hæc legitima quocunque titulo, quo factò, pa-
ter potuerit eos, licet morigeros, exheredare. Novissi-
mo verò jure hoc mutatum est. *per Novell. 115.* nec am-
plius sufficit ad excludendam querelam legitimam re-
linqui quocunque titulo, sed si Testator vult testamen-
tum firmum manere, necessum est, ut honoret titulo in-
stitutionis heredes, ita ut non tam quærat, an legiti-
mam habeant ut olim, sed num justè exclusi sint. Et
hinc patet, Legitimam hanc relinquendam esse titulo.
Institutionis, & licet sint, qui hoc negent, à communi
tamen Doctorum opinione non resiliendum propter
d. Novel. 115. c. 3. & 4. in pr. verb. Sancimus. clarius in *c.*
5. in pr. Add. Magnif. D. Frantzke. h. num. 48. & seqq.
Magnif. D. Ungepaur Exercit. 8. quest. 13. Amplissimus D.
Struve h. th. 30. Bachov. ad Inst. §. ult. h. num. 2. Vinnius
ibid. num. 4. Suth. dissert. 9. th. 69. Ampliatur, non sò-
lùm liberis tantum legitima relinquenda titulo institu-
tionis, sed etiam parentibus. *alleg. text.*

XXXIX. Quod verò legitima titulo institutionis
relin-

relinqui debeat, fatendum est omninò, id rationem juris
poscere, licet alii objiciant, ita hoc in nudo nomine, &
titulò potius, quam re ipsa, & effectu consistere. Suffi-
cit enim in re certa & singulari, licet minima aliqua, le-
gitimam relictam esse (quo tamen casu jure antiquissi-
mo, nihilominus querela habebat locum. *arg. l. 30. &
seq. ff. h. t. l. 25. ff. eod. Sub. dissert. 9. th. 51.*) Hodie ta-
men, quicquid deest Legitimæ, potest obtineri actione
ad supplementum §. 3. *Inst. h. d. Novel. 115. c. 5. l. 30. &
36. C. h. t.* Hinc tamen concludendum non est, hunc in-
stitutum pro Legatario haberi, quia titulus hic honora-
bilior add. *Magnif. D. Franck. h. num. 48. Vinn. ad §. ult.
f. h. Bach. ad Treutl. vol. 2. disp. 12. th. 1. Zxf. h. num. 80. St.
& seqq.* qui Fabr. dissentientem refutat.

XL. Qualis verò illa actio ad supplementum sit?
meritò queritur. Alii eam putant esse actionem ex te-
stamento, alii petitionem hereditatis, alii iudicium fa-
miliæ erciscundæ, Plurimi denique conditionem ex
lege esse contendunt, cum *referente Vinnio h. ad §. 3. n.
4.* hæc conditio, vulgò actio ad supplementum vocer-
tur, quod & nos affirmamus. videatur *Bachov. ad §. 3.
f. h. t. Sub. h. num. 74.* Et hæc tamen ab ipsa querela
differt: Differentiam communiter Doctores faciunt
triplicem. 1. Hæc actio non extinguitur lapsu quin-
quennii, uti in querela supra *in thesi 33.* diximus, sed du-
rat per annos triginta, quia est personalis *l. 31. C. de præ-
script. 30. ann.* Ratio est, quia hæc illa favorabilior. Hac
ratione jam evanescit illa objectio, quæ plerumque mo-
vetur, Surrogatum sapere naturam surrogati, actionem
ad supplementum introductam esse, in locum querelæ.
Ergò, ut illam, ita & hanc extingui quinquennio.
2. Que-

2. Querela in heredem non transmittitur nisi præparata, excepto casu. *l. 34. C. h. t. uri sup. in Th. 19.* planum fecimus. Hæc verò etiam non præparata transit. 3. Qui agnoscit iudicium defuncti, querelæ renuntiat *sup. th. nostra 32.* Huic actioni non item, ut expressè traditur in *l. 35. §. 2. C. h. t.* Limitatur tamen in *d. l.* quo ad hanc posteriorem, nisi specialiter scripserit, vel pactus fuerit, se relicta parte contentum esse.

XLII. Hinc jam plana est & illa Controversia: An Legitima hæc sit quota bonorum vel hereditatis? Et quoniam hæcenus probavimus Legitimam titulo Institutionis relinquendam esse, sequitur etiam, quod sit hereditatis quota: Ratio est, quia debetur hereditario jure. *Add. Suth. diff. 9. th. 72. Zæf. ad ff. h. num. 112. & seqq. Bacchov. ad Treutl. ad h. tit. th. 12. lit. C.* Cui non obstat, quod deducendum sit æs alienum. *l. 8. §. 9. ff. h. s.* Id enim fit tantum, ut constare possit, quantum in legitima sit.

XLIII. Præterea relinquenda Legitima, absque ullo onere, seu gravamine, sc. fideicommissi aut Legati, aut conditionis. *l. 30. l. 32. l. 46. C. h. t. auth. novissima eod.* & si aliquod appositum fuerit, tollitur, atque ita res procedit, quasi nihil eorum testamento additum esset. *l. 32. C. h. t.* deinde & absque ulla mora, aut dilatione præstanda est, *d. l. 32. C. h.* Ratio est, quia hæc legitima favorabilis, & certa legis dispositione provisæ. Ampliatur, hæc non tantum procedunt in liberis, sed & Parentibus ac fratribus, quia *dictæ leges* disponunt de personis, quæ Testamentum inofficiosi arguere possunt. At qui de his omnibus id supra affirmatum est. Videtur jam ob stare, quod in *Thesi præced.* diximus, Legitimam hanc

D

here-

hereditatis esse quotam, hereditas verò continet onera. Ergò legitima non potest relinqui absq̃ue oneribus. Sed Resp. Alia sunt onera hereditaria hereditati ita immersa, ut intrinsicè inhereant; Alia sunt gravamina à Testatore extrinsecus adjecta. Posteriora hæc hoc loco intelliguntur, & à legitima arcentur, non priora, per l. 8. §. 9. de Inoff. Testam.

XLIII. Debetur verò Legitima ex Patrimonio seu substantia paterna, ex eadem & assignanda, *Novell. 118. c. 1. l. pen. pr. C. h. t.* Unde patet, Patrem pro lubitu filio legitimam non posse assignare, in quibuscunq̃ue bonis voluerit, sic v. g. Pater non potest filio in pecunia numerata præcisè, si bona alia, puta immobilia habeat, legitimam relinquere *arg. l. pen. C. h. t.* Cujus rei tamen & alia ratio est, quia hoc fieret in præjudicium filii, & esset gravamen aliquod. Sic è contrariò, filius legitimam non potest eligere pro suo arbitratu in rebus certis. Itaque ne ulli parti injuria fiat, receptum est, illam legitimam arbitrio judicis filio assignandam esse. *Perez. ad C. 3. num. 37.*

XLIV. Quod verò dixi ex bonis Paternis legitimam deberi, hoc in terminis habilibus intelligendum, sc. si bona Paterna ita comparata sint, ut legitima in iis relinqui possit. Talia verò non sunt: Bona primogenituræ subjecta, Bona comitatus, aliamve annexam dignitatem habentia: Item bona Feudalia, nisi feuda sint hereditaria. Quoad sœminas tamen indistinctè, & si feuda hereditaria sint, legitimam inde regulariter non deberi, quidam contendunt, quod non immeritò durum videtur: Quod si verò feudum sit ejusmodi, ut in eo simul cum masculis, sœminæ succedant, tunc Legitimam iis inde deberi Feudistæ consentiunt. *Vid. Vultei. de Feud. lib. 1. c. 9. n. 58.* Porro neque bona alienari prohibere

hibita, seu quæ Pater post mortem alii restituere tenetur, huc pertinent. *Fach. lib. 4. Contrav. c. 23. Perez ad C. h. num. 36.*

XLV. Videamus jam illas res, quæ in Legitimam imputantur. Et regulariter illa solent imputari in legitimam, quæ à patre & bonis ejusdem immediate proficiuntur, non autem quæ aliunde obveniunt. Ita sc. imputatur militia filio à Patre comparata, sumptibus paternis *l. 30. §. 2. C. h. t.* intelligitur autem hoc nomine officium publicum, quod vendi, & ex quo mortuo militante certa pecunia ad heredes pervenire possit *d. l. 30. §. 2. C. h. t.* Exceptio est *in d. l.* In viris spectabilibus silentiaris sacri Palatii : Similiter & Dos & Donatio ante Nuptias, (quæ ex *Constit. Just. l. ult. C. de donat. ant. Nupt.* jam propter Nuptias vocatur) si ex substantia ejus profecta sit, de cujus hereditate agitur *l. 17. C. de Collat. l. 29. C. h. t.* Legata, Fideicommissa, Donationes mortis causa, §. *ult. Inst. h. t. l. 8. & l. 35. §. ult. C. h. t. l. 8. §. 6. ff. eod.* Item impensa facta in Emptionem feudi aut Emphyteuseos, quod ita comparatum est, ut filius id vicissim vendere, vel in heredem transmittere possit: *fac. l. 30. §. ult. C. h. l. & reg. in pr. hujus th. tradita.*

XLVI. Contra verò non sunt imputandæ impensæ, quas Pater dat vel promittit adipiscendi honoris, vel dignitatis causa, ut expressè decisum est *in l. 1. §. 16. ff. de Collat.* Ratio est, quia hoc præcipuum filius habet, propter onera dignitatis, insuper & hoc neque vendi, neque ad heredes transmitti potest, uti de militia *in th. præced.* dictum est : si verò adhuc debeantur impensæ, juxta *d. l.* non solum is oneratur, qui dignitatem meruit, sed hoc debitum est commune onus omnium heredum:

dum: Idem jam probabiliter sentiendum in specie, de sumptibus ac impensis ad consequendum gradum seu Titulum Doctoris factis, propter dictas rationes, quia & hi sumptus virtutis causa fiunt; Imò & pecunia à filiis in studia impensa patris res quodammodo agi videtur. Hinc ipsis mutuo data exigi potest à patre, tanquam in rem ipsius versa, *l. 5. ff. ad SCrum Maced. Perez. de Collat. n. 12.* Idem porrò iudicium esse debet etiam de Impensis studiorum, quia hoc æquitas sua det, & eas pater non ovente pietate videtur alimentorum causa subministrasse. *l. 50. ff. fam. ercisc. t. 1. ff. de agnosc. & al. lib.* Et adscribuntur huiusmodi sumptus à nonnullis planè quasi castrensi peculio, *Perez. d. l. Limneus de J. publ. lib. 8. c. 7. n. 9.* quod non confertur arg. *l. 11. ff. de cast. pec. l. ult. pr. C. h. l. Limit.* tamen in *d. l. 50. ff. fam. ercisc.* Nisi Patris contraria mens appareat. Apparet verò illa ex communi Dd. sententia variè v. g. si sit pro testatus, sive sumptus in liberos rationum retulerit. Quod tamen puto sublimitandum, quod pertineat tantum ad eos, quos non ex pietate pater debebat *per l. 5. C. ad Sc. Maced.* Nec deniq; Donatio simplex in hanc imputatur quia hæc provenit ex mera liberalitate, nullo jure cogente *fac. & l. 20. §. 1. ff. de Collat. & l. 35. §. 2. C. h. t. l. 25. pr. ff. h. t.* Ubi dicitur quod regulariter hæc non debeat imputari, nisi Testator hoc expressè dixerit. *Consul. Dd. ad T. de Collat.* Ubi plura inveniri possunt. Et quoniam non propositum nobis est, ex professo agere de hac materia, sufficiat, hæc obiter ira tetegisse.

XLVI. III. Denique succedit, ex quo tempore legitima spectanda. Dicitur verò illa post mortem patris, quia est hereditatis quota, quæ viventis esse nequit, sed demum

demum supputatur post mortem testatoris *l. 31. C. h. t. l. 6. C. eod.* Non verò pertinet huc mors Civilis sed Naturalis. Potest quidem & Pater filio volenti legitimam assignare in vita, si velit *arg. l. 56. §. fin. ff. ad L. Falcid.* sed ipsum obstringere non potest, ut certa aliqua re contentus querelam non moveat, *l. 25. §. 1. C. h. t. sup. th. no. 43.* Si enim parens postea ditior factus mortuus fuerit, filius quantitatem ratione bonorum mortis tempore rectè petere potest, *l. 35. §. 1. C. h. t.* Accedit ratio. Nam legitima moderanda est ex bonorum quantitate, quæ mortuo Patre reperiuntur *l. 8. C. h. t.* Cum igitur mortis tempore facultates auctæ reperiuntur, merito & filio portio legitimæ ex iis constituenda. *Add. Fachin. 4. contro. c. 27. Zæf. ad ff. num. 95. 96. 97. & seqq.* qui ad contraria respondent. Plura, si per temporis angustiam, qua nunc constringor, licuisset, addidissetem. Eâ verò exclusus pedem hic figo, Benevolum Lectorem etiam atque etiam rogans, ut si quid minus accuratè, minusvè perfectè expositum offenderit, id partim ingenii tenuitate, partim etiam nimix festinatone excuset. Interim Deo debentur Gratia,
laus & honor.

D 3

Quid

Quid pietas jubeat pariter, gratumque patremq;
Et fratres, hoc dum themate rite doces,
Ipse facis pietatis opus: quod gratulor. Inde
porro tibi veniant præmia digna, precor.
Gratulabundus apposuit

PRÆSES.

B Eckere, Aonidum decus sororum,
Qui solers Themidos sacrata templa
Nugis posthabitis malis, frequentas,
Quicquid juris habet peritus usquam
Quicquid cætus habet boni Sophorum
Nocturnâ teris & manu diurnâ,
Doctis & studium tuum probasti
Punctum omne & meritò tuo tulisti
Monstratus digito, atque dictus: Sicest!
Maeste isthâc nitidâ magis magisque
Virtute: egregium beet laborem
Rector fidereæ potens choreæ.

*Pereximio ac doctissimo Dn. Johanni Beskero,
Concivici ac Commensali suo dilectissimo hæc
paucula abiturienti deproperabat.*

HEINRICUS CORINGK

J. U. Dndus.

Sic tentare juvat; sic scandere pulpita Doctum
Mortales inter passim superosque probatum

Dat

Da *studium* subito! Sic si perrexeris ultra,
Pramia, fide, brevi *Themidos* portabis, ut opto!
Fauisti omnis ergo hæcce erudita Disputationis
Autori, Dn. Sympatriota & amico suo per-
quam dilecto deproperabat

Membarthus Stomatus, Philos. & Opt.
Art. Magister.

Ingenium geniumque tuum studiumque The-
mistos

Monstrat cordatis charta legenda viris.

Sit felix ausus: studium Deus atque labores

Hæc beet usque manu, quâ beat arva manu.

*Hicce Pereximio Dn. Respondenti amico & Com-
mensali suo per dilecto de hoc egregio specimine
gratulatur*

Matthias Vitus, Hildesiâ, Saxo
LL. Studiosus.

Sonnet.

En ander brauch das Schwerdt und breche Spies und
Stangen
Dem halb verwundten Feind: Er lieb' den klaren Schall
Der Trommelen-Trompett' und der Carthaunen Knall
Und halte seinen Feind für dessen Freund gefangen:
Hier gilt ein befre Lust hier hat man stets Verlangen
Zur Kunst und Wissen schafft; welch' geben überall
Den ganzen Erden-Kreis ein angenehmen Hall
Und werden hier und dort mit höchster Freud' empfangen.
Diß hat mein wehrter Freund Herr Becker / wolbe-
dacht
In dem Er mit dem Leib' der Rechten zugebracht
Zwar

Zwar eine kurze Zeit/doch wird der Fleiß ihm gäben
Izt einen solchen Lob der nimmer nicht vergeht
So lange noch ein Licht am blauen Himmel steht
O! teurer Landes-Mann das heißt nach Bünsen Stra-
ben!

Dieses wenige schrieb zu ehren seinem hochgeehrten
Herrn Landsmann

Heinrich Gleide.

A *Vdaces fortuna juvat: sequere acrius usque
Impetum; & Astræ præmia iusta feres.*

Lmq; Dn. Johanni Beckern Commensali
suo conjunctissimo applaudebat

Melchior Henricus Fister, Q. S.

Glück zu mein ander Ich/Du tapffrer Musen-Sohn
Parnassus schönste Zier: Ich lobe dein Beginnen
Dein trefflicher Verstand/dein Götter gleiches Simmen
Hat fast hiedurch verdient die güldne Thennis Kron.
Also wündschte seinem werthen Freund und
Stubengesellen

Johann. Witten/

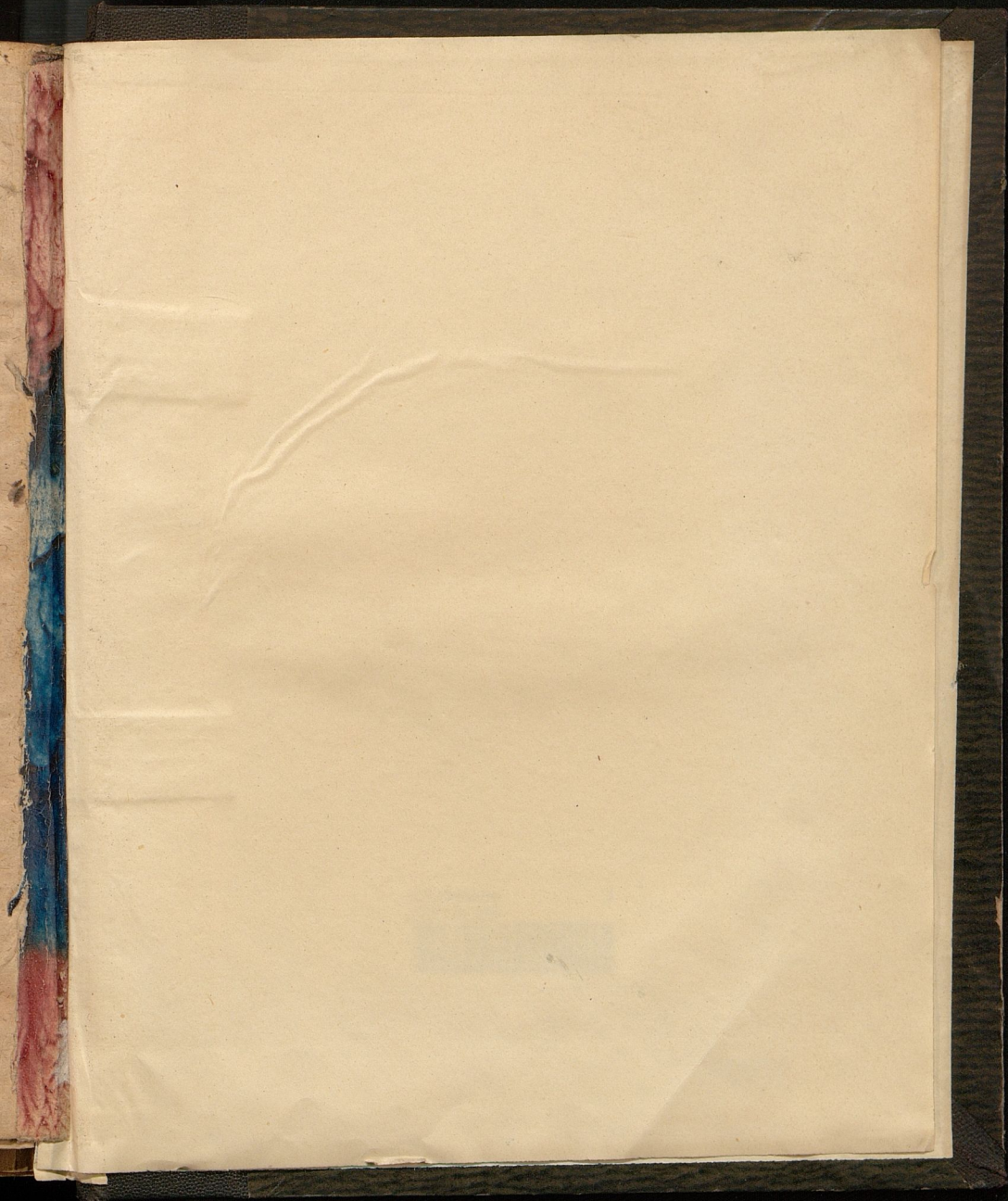
LL. Stud.

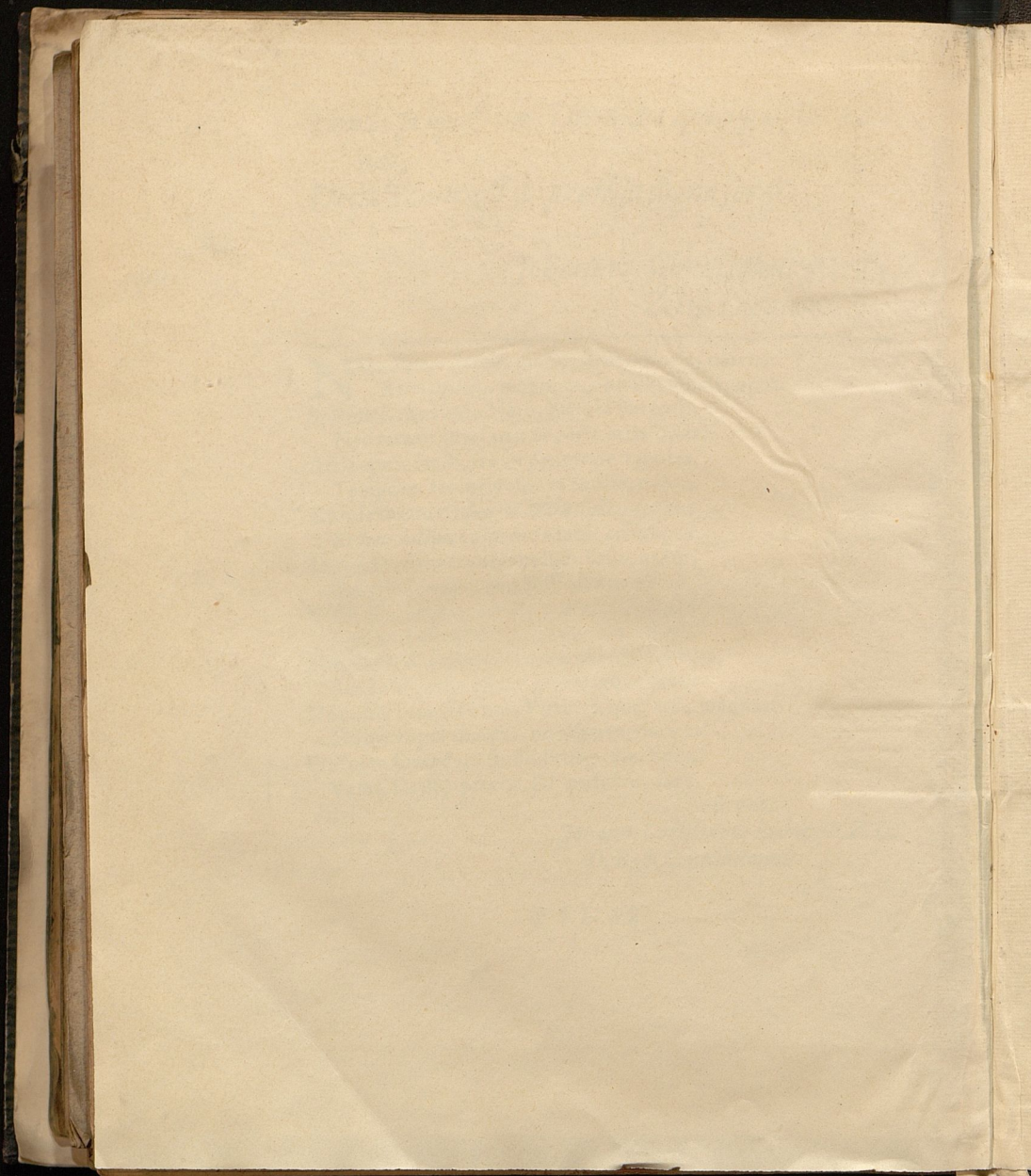
IN dubiam sanè descendis amice palæstram
Victor pugnando fortis abito, precor.

*Amica gratulationis ergò hac opponere
voluit*

Ernestus Christianus
à Wangenheimb.

F I N I S.

ULB Halle

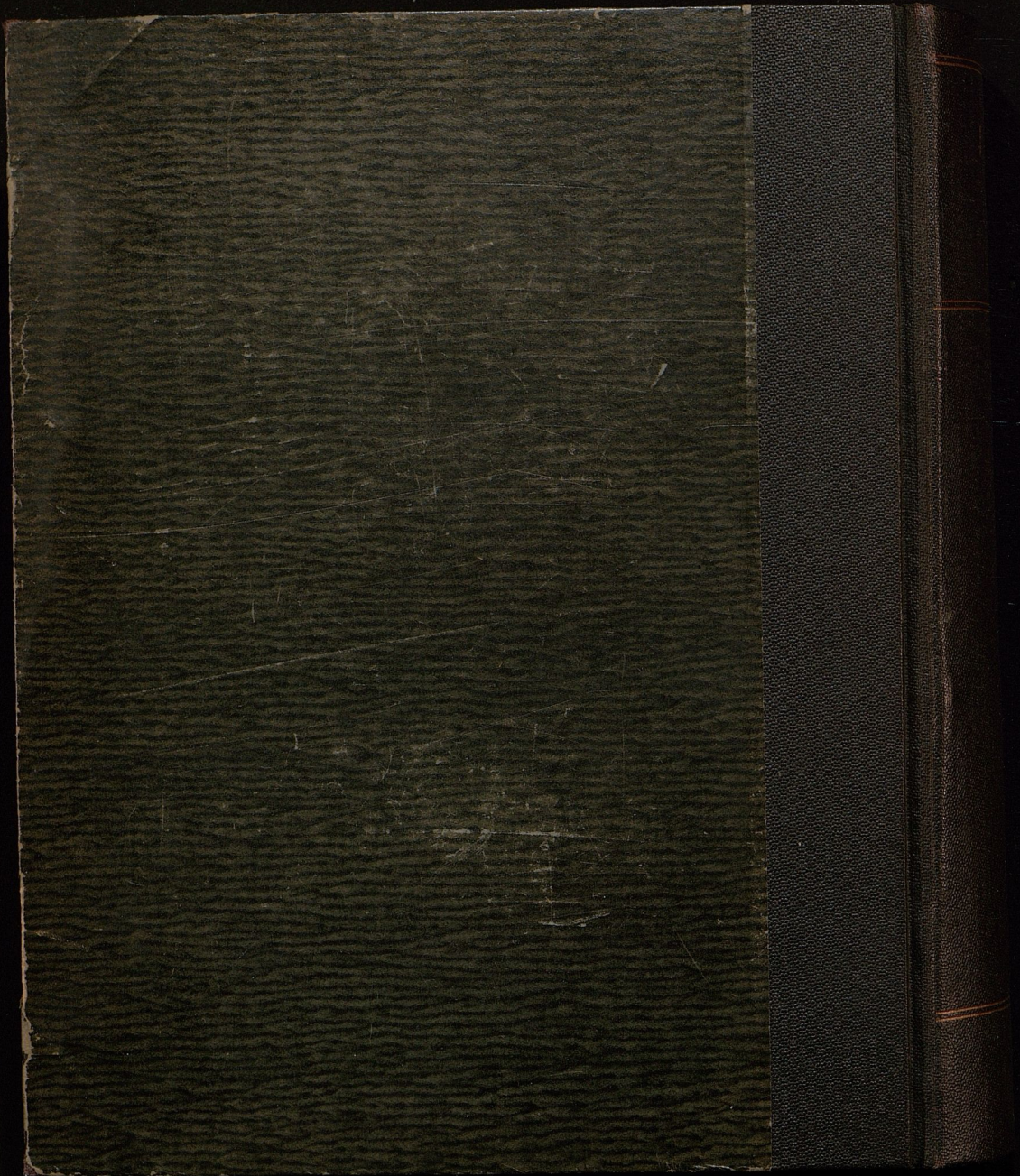
3

005 125 669

107

Pri. 02. m. 14.

11
QVOD DEUS T. O. M. BENE VERTAT.

De

25
1657, 23^a
**QUERELA IN-
OFFICIOSI TE-
STAMENTI.**

P. 303

DISSERTATIO JURIDICA
DIVINA ANNUENTE CLEMENTIA,
SENSU ATQUE AUCTORITATE
*MAGNIFICI NOBILISSIMI CONSULTISSIMI
FCTORUM ORDINIS IN ILLUSTRACADE-
MIA SALANA,*
PRÆSIDE

**DN. JOHANNES CHRISTO-
PHORO WEXIO, J. U. D. AC PRO-
FESS. PUBL. EXTRAORDINARIO,
DOMINO PRÆCEPTORE AC PATRONO SUO SEMPER
EA, QUÆ PAR EST, REVERENTIA DE VENE-
RANDO
PUBLICÆ VENTILATIONI EXHIBITA**

JOHANNES Becker/ BILFELDIA-GUESTPHALO,
AUCTORE & RESP.
In Aroaterio Fctorum
die Martii
Horis locoque consuetis.

rebaser

J E N Æ
Excudebat JOHANNES NISIUS.
ANNO M. DC. LVII.

